

Společné vzdělávání v mateřských školách

Barevná školka

Šípková Růženka

Sedmikrásky

Právní rámec

- **VYHLÁŠKA č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných**
- **Podpůrná opatření**
- (1) Podpůrná opatření představují různé stupně úpravy metod, organizace a hodnocení vzdělávání a jsou poskytována dítěti, u kterého se projevuje potřeba úprav ve vzdělávání nebo školských službách a zapojení v kolektivu.

Stupně jednotlivých podpůrných opatření

- ❑ 1. stupeň zajišťuje mateřská škola sama
- ❑ Metody –
- ❑ Organizace
- ❑ Hodnocení –
- ❑ 2. – 5. stupeň – na doporučení poradenského zařízení
se souhlasem zákonného zástupce

Kazuistika č. 1

- v říjnu 2016 nastoupil do mateřské školy 4,5 letý vietnamský chlapec
- při zápisu si ředitelka všimla chování dítěte a jednání matky
- ve vyjádření pediatra nebylo žádné upozornění nebo doporučení

Obtíže – neznalost jazyka, nerovnoměrný vývoj kognitivních schopností, oslabená fonologická paměť, grafomotorická a vizuomotorická nezralost

Sociální anamnéza

- Informace z předchozí mateřské školy
- Informace od pediatra

Podpůrná opatření 1. stupně

1. MŠ využila přítomnosti praktikantky
2. MŠ opakovaně komunikovala se zákonnými zástupci (přiměla je k přeregistraci a k absolvování 5leté lékařské prohlídky)
3. MŠ navázala kontakt s pediatrem
4. MŠ se obrátila na OSPOD
5. OSPOD dovedl dítě do PPP
6. Celý proces trval 9 měsíců
7. Od září následujícího roku (2017) byl chlapec přeřazen do 3. stupně a byl mu poskytnut asistent pedagoga na 0,50 úvazku

Plán pedagogické podpory PLPP

□ jedná se o organizační souhrn podpůrných opatření 1. stupně

Období - první 3. zkušební měsíce po nástupu k předškolnímu vzdělávání

problematika – nemocnost

Způsob práce – pozorování a poznávání dítěte

Hodnocení – porovnávání dítěte s sebou samým i s vrstevníky

Výsledek – depistáž dětí, které by mohly potřebovat podpůrná opatření

Individuální vzdělávací plán IVP

- ❑ Jedná se o podpůrné opatření
- ❑ Stanoví ho školský zákon
- ❑ Je právním nárokem konkrétního dítěte
- ❑ Rozhoduje o něm školské poradenské zařízení
- ❑ Pro MŠ je právně závazné
- ❑ Omezit PO nebo úplně vyloučit ho může zákonný zástupce a to neudělením informovaného souhlasu
- ❑ Spádová MŠ (pro PPRPV) je povinna přijmout všechny děti ze spádové oblasti
- ❑ Zákonný zástupce je povinen zajistit plnění povinného předškolního vzdělávání

Zpracování PLPP a IVP

Projevy dítěte	Cíl podpory	Prostředky	Metody
Neklid	záměrná pozornost	úprava prostředí	samostatné sezení nejbliž k pedagogovi, jasný řad, pravidla, stručné pokyny, střídání činností, zařazení pohyb.chvilek
Afektivní reakce		úprava přístupu ped.	častější věnování pozornosti a zpětné vazby, kontrola plnění požadavků, možnost relaxace
Neznalost jazyka	dítě jako samozřejmá součást třídy	rozvoj komunikačních kompetencí	zlepšit schopnost vyjádřit své myšlenky, formulovat potřeby
Sociální odlišnost	zdravé klima	podpora komunikace směrem ke třídě	posilování vztahové komunikace při hře
Nerespektování pravidel	plnění povinností	průběžná zpětná vazba mezi MŠ a rodinou	pozitivní zpětná vazba v krátkém čase, zadávat smysluplné úkoly přiměřené úrovni a rozsahu

Pedagogická diagnostika

- ❑ Pohybový vývoj dítěte (hrubá motorika)
- ❑ Vývoj poznávacích schopností (percepce)
- ❑ Komunikační dovedností – rozvoj jazyka, slovní zásoba, expresivní složka řeči
- ❑ Lateralita (jemná motorika)
- ❑ Orientace v čase a prostoru
- ❑ Sebeobsluha
- ❑ Návyky
- ❑ Volní jednání

Rizika

- ❑ Nedostatek kompetence pedagoga (soubor vědomostí, schopností a dovedností)
- ❑ Haló efekt
- ❑ Příliš rychle stanovení diagnózy
- ❑ Chybějící supervize

Anamnéza

- ❑ Rodinná – údaje o rodičích, sourozencích i prarodičích
- ❑ Osobní – údaje o dítěti, jeho postavení v rodině, jeho psychosomatickém vývoji, předchozím vzdělávání
- ❑ Životního prostředí v rodině - materiální, hygienické podmínky, způsob trávení volného času, vztahy v rodině, zvyky
- ❑ Životního prostředí v mateřské škole – hodnocení projevů dítěte vůči ostatním dětem a dospělým

Pozorování

- Nejvýznamnější a pro mateřskou školu nejčastěji používaná metoda pedagogické diagnostiky
 - a) Přímé a nepřímé (podle vztahu k dítěti)
 - b) Krátkodobé a dlouhodobé

Integrace x Inkluze

- **Integrace** – pokusy o začlenění handicapovaného dítěte do běžného vzdělávacího proudu, v případě neúspěchu možnost vrátit se do speciální školy
vyžaduje větší přizpůsobení se dítěte škole
- **Inkluze** – chápe heterogenitu jako normalitu
bezpodmínečné akceptování potřeb všech dětí
pedagog nemusí se všemi dětmi dosáhnout stejného cíle (Sander, 2008)
snaha o přizpůsobení edukačního prostředí dětem
„ Přerod od integrace pro postižené ke škole pro všechny.“

Principy inkluze

- Změna terminologie – speciální vzdělávací potřeby x překážky v učení a zapojení
- Připustit přirozené odlišnosti mezi dětmi, vnímat je jako osobnosti
- Odstraňování překážek v učení se a zapojování pro jednoho dítěte je ku prospěchu i ostatním, kteří byly vnímáni jako bezproblémoví

Překážky v inkluzi

- Vysoký počet dětí ve třídě –nepřítomnost dalšího pedagoga
- Nedostatek speciálních pedagogů
- Nedostatečné kompetence pedagogů ke vzdělávání dětí se speciálním potřebami
- Nedostatek asistentů pedagoga
- Nedostatečné materiální vybavení
- Nízká míra poradenství a podpory školy
- Předsudky pedagogů
- Pro-segregační tlak rodičovské veřejnosti

(Svoboda, Smolík, Laurenčíková, 2009)

Ukazatele inkluzivní školy

- Buduje komunitu
- Má stanoveny hodnoty inkluze
- Je školou pro všechny děti
- Podporuje přirozenou různorodost
- Přizpůsobuje organizaci vzdělávání (metody, formy a hodnocení)
ze vzdělávací nabídky profitují všechny děti
vzájemná spolupráce a porozumění odlišnostem
kromě intelektu podporuje sociální a emoční rozvoj
- Mobilizuje vnitřní i lokální zdroje

Obecné didaktické principy

- Individualizované vzdělávání – přizpůsobená potencialitě každého dítěte
- Diferencované vzdělávání – rozdělování dětí do skupin
- Kooperativní forma vzdělávání
- Vrstevnické vzdělávání – dítě učí dítě – větší profit má ten, kdo učí
- Aktivizující vyučovací metody – učení řešením problémů
- Zapojení metakognitivních prvků vzdělávání – propojování/ hledání souvislostí, vizualizace, předvídání, usuzování, shrnování

Metakognitivní vzdělávací prvky

A. Propojování/hledání souvislostí

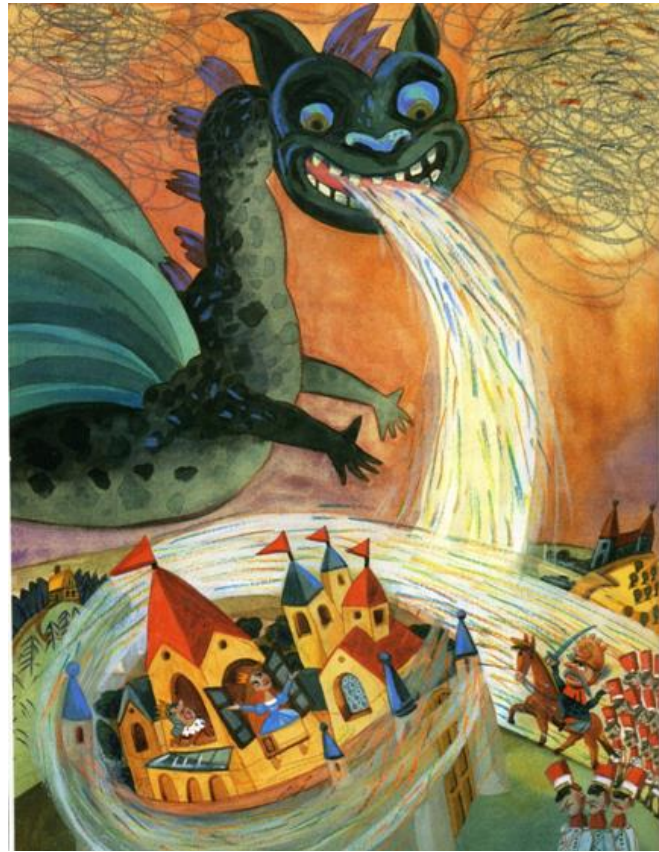
- ☐ Hledáme souvislost s vlastní zkušeností
- ☐ Aktivizace pomocí otázek, činností, „startérů“:
 - o Co víš...?
 - o Už jsi se někdy...?
 - o Znáš někoho...?
 - o „Startéry“ – „To mi připomíná, když...“
- ☐ Možnost využít diagramů, tabulek, zápisů

Vizualizace

- Aktivizace smyslových představ- zrakových, sluchových, hmatových, čichových, chuťových
- ☐ Snaha navodit prožitek, který pak sdílejí ostatním
- ☐ „Startéry“:
 - o „Vypadá to jako...“
 - o „Má to...“
 - o „Cítím...“

Předvídání a usuzování

- **Usuzování** = odhalení skrytého významu.
- Má zkušenost + informace z textu = úsudek.
- „Startéry“: Proč, kdo, jak... - hra na detektivy.
- **Předvídání** = jak to bude dál.
- Má zkušenost + úsudek = předpoklad.
- „Startéry“: „Myslím si...“. Mít důkaz pro svou hypotézu!
- Předvídání – nejprve z obrázku, později z textu!

Shrnování

- Cíl - vystihnout podstatné myšlenky a samostatně je vyjádřit.
- Vhodné používat otázky a diagramy:
- Kdo?
- Co?
- Kde?
- Jak?
- Někdo...
- Chtěl...
- Ale...
- A tak..
- Nakonec...

Kazuistika č. 2

- od září 2017 byl do posledního povinného ročníku předškolního vzdělávání přijat romský 5 letý chlapec
- k zápisu přišel s doporučením z PPP a následovala podpůrná opatření 3.stupně
- asistent pedagoga doporučen na 0,25 úvazku, přijat od října 2017
- Obtíže – globální školní nepřipravenost, opožděný psychomotorický vývoj, úzkostná porucha, vývojová dysfázie
- Docházka dítěte – září – prosinec/2017 – 14 dnů
- Opakované pokusy MŠ o komunikaci se zákonnými zástupci (písemné záznamy)
- Spolupráce s OSPOD

Co je a co není inkluzivní vzdělávání?

- Mělo by akceptovat individuální potřeby každého dítěte, klást důraz na kvalitu a zapojit všechny děti
- Mělo by nejen respektovat rozdílnosti, ale využívat jich jako obohacujícího prvku
- Nemělo by být pouze pro menšinové skupiny nebo jedince se speciálními vzdělávacími potřebami
- Nemělo by být pozitivní diskriminací, která vyrovnává stávající nerovnosti

Děkuji za pozornost

- [Pavla Kicková, duben 2018](#)
 - [Tel. :608 567 855](#)
- [Email: PavlaKickova@seznam.cz](mailto:PavlaKickova@seznam.cz)